

af de Obligationer, som de havde faaet til Kirkerne's Vedligeholdelse. Dette talte ogsaa den høitærede Finantsminister om, og det har jeg mest imod Finantsministerens i Formen faaet velbillige, men i sit Indhold temmelig ubillige Foredrag, at han i sine Bemærkninger gif ind paa den populære Frygt for, hvorledes Forholdet vilde blive med Hensyn til det Ansvar, som herved lagdes paa Kommunerne. Men vi have virkelig ved dette Lovforslag, hvor vi i det Hele have sagt at gjøre Ret og Skjel for alle, heller ikke aabnet Vej til at lægge nye særlige Byrder paa Kommunerne. Man er nødt til at tage Gjennemsnittet af Forpligtelserne; disse omfatte Nybygninger, Udvidelse af Kirker, ialt hvad de Herrer ønske; men naar vi saaledes tage Gjennemsnittet, saa er det klart, at den ene Part kan vinde og tabe. Men der er jo Sagen der bedre end den ærede Finantsminister kjender Betydningen af Gjennemsnittet. Sognene faae Obligationer, hvis Rente svarer til det, som Kommissærerne eller Overkommissærerne — hvem det nu er — de Burderingsmænd, der ere tilkaldte til alle disse Autoriteter, efter bedste Skjøn have anslaaet alle disse omfattende Forpligtelser til; men det følger af sig selv, at Sognene kunne tabe ligesaavel som de kunne tjene derved, de kunne ganske rigtig faa Byrde derved, men naar dette er sat gjennemsnitligt, og Beregningen er foretagen samvittighedsfuldt, saa kunne de ogsaa vinde derved. Man taler her om Formue- og Leilighedsaffæren og Statteyderne; men Formue- og Leilighedsaffæren kunne ligesaa godt faa Binding derved som Tab. Man kan ikke gaa uogen anden Vej, naar man vil ordne et saa ubestemt Forhold end gjennemsnitligt, saaledes at der paa den ene Side er Tab og paa den anden Side en tilsvarende Udfigt til Gevinst. Hvis den høitærede Finantsminister havde været billig og retfærdig mod os, havde han ogsaa udmalet for os de skjønne Udfigter, der ere til at tjene, og hvorledes Statteyderne mulig kunne faae Lettelse i Skatterne for Fremtiden ved at faae Kirkerne, hvorledes det vil kunne ske, naar de ere rigtig økonomiske og sparsommelige med Kirkerne's Vedligeholdelse. Det blev sagt, at vi vare meget ubillige mod

Sognene. Jeg tror det paa ingen Maade. Jeg tror virkelig, at der endog saa snarest vil blive en Fordel ved, at Sognene skulle vedligeholde Kirkerne, fordi de ville gjøre det billigere; end de enkelte Kirkeetere gjøre det. Man ser aldrig, at en Kirke vedligeholdes saa godt og økonomisk og for saa forholdsvis lidt som netop, hvor Sognene ere Kirkerne. Det forekommer mig ogsaa at være overensstemmende med Sagens Natur. Men under disse Forhold er det en Fordel, at Kirkerne gaa over til Sognene. Man skal jo ikke herse, hvorledes Vedligeholdelsesudgifterne vilde blive i det enkelte Tilfælde, men hvorledes Gjennemsnittet vil blive, efter hvad Staten og andre Kirkeetere i Almindelighed betale. Men deraf vil man da se, at Sognene, naar de kunne gjøre det billigere end det Almindelige, ville tjene ved dette Forhold. Saaledes tror jeg, at naar den ærede Finantsminister havde anvendt Gjennemsnitsberegningen paa rette Maade for Kommunen, vilde han være kommen til et ganske andet lysteligt Billede, end sket er. Hvad jeg allerede har sagt til det ærede Medlem for Middeffart, gjælder ogsaa om hans Betragtninger med Hensyn til en Udskillelse mellem Tiendeydere til offentlige Stiftelser og udenfor. De skulde behandles bedre; det var rigtig af os at stille dem ens. Men naar man læser videre, saa vil man overalt finde, at det i det Hele taget er stillet saaledes, at samtlige Bedkommendes Fordele og Forpligtelser komme ind under Loven; thi man kan jo dog retfærdigt og billigt ikke behandle dem, der yde Tiende til offentlige Stiftelser, anderledes end dem, der yde Tiende til private. Er der i Lovgivningen eller ved privatretlige Bestemmelser fastslaaet Begunstigelser for Tiendeydere, saa ville de ogsaa i den Henseende faae fuldt samme Begunstigelse ved dette Lovforslag. Der er maasse noget Rigtigt i, hvad min ærede Ven for Viborg Amts 1ste Valgkreds (Chr. Jensen) yttrede, at det var muligt, at de Sogne, som i Dieblisset ere deres Kirker, kom ind under Loven, naar Aflysning blev forlangt, men dette Forlangende vil være sjældent, og dels kunde man jo ganske vist ogsaa, om man fandt det rigtig, sætte dette Tilfælde udenfor Loven;